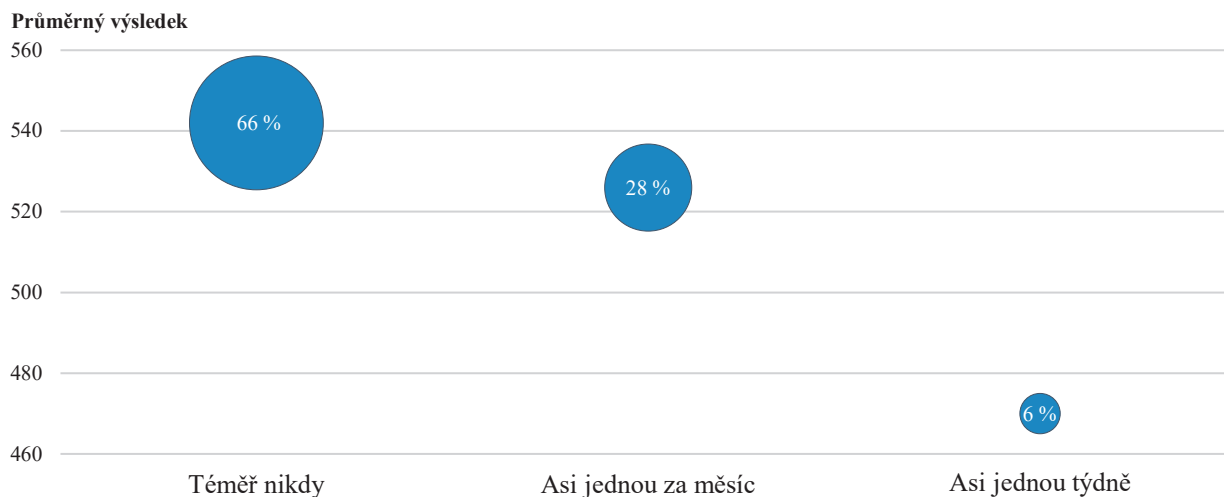

Obdobně jako v minulém cyklu šetření lze i v roce 2019 sledovat mezi žáky, kteří se setkávají se šikanou týdně, měsíčně či téměř nikdy, výrazné rozdíly v průměrných výsledcích jak v matematice, tak přírodovědě. Zatímco průměrný výsledek žáků, kteří se nesetkávají se šikanou téměř nikdy, činí 541 bodů v přírodovědě a 542 bodů v matematice, výsledek žáků, kteří se setkávají se šikanou asi jednou týdně, je nižší o 63 bodů v přírodovědě a o 72 bodů v matematice (obrázek 5.7).

OBRÁZEK 5.7 | Průměrné výsledky a rozložení českých žáků dle výskytu šikany

(TIMSS 2019 – matematika, 4. ročník)

Z hlediska členění České republiky podle krajů lze v četnosti výskytu šikany sledovat signifikantní rozdíly. Nejvyšší podíl žáků, kteří se setkávají se šikanou asi jednou týdně, byl zjištěn v Královéhradeckém, Jihočeském a Moravskoslezském kraji. Nejvíce žáků, kteří se naopak se šikanou téměř nesetkávají, můžeme nalézt v kraji Zlínském a Jihomoravském.

Na bezpečné prostředí se dále zaměřovala sada položek v učitelském dotazníku. Učitelé měli v rámci šetření TIMSS možnost posoudit, nakolik jejich škola představuje bezpečné prostředí pro výuku. Na škále *rozhodně souhlasím, souhlasím, nesouhlasím, rozhodně nesouhlasím* učitelé hodnotili nejen prostředí školy a její bezpečnostní pravidla, ale také chování žáků.¹⁶ Na základě odvozeného indexu **bezpečná a spořádaná škola** byly vymezeny tři skupiny škol:

- velmi bezpečná a spořádaná škola,
- bezpečná a spořádaná škola,
- méně bezpečná a spořádaná škola.

V České republice byl zjištěn podprůměrný podíl žáků ve velmi bezpečných a spořádaných školách (52 %, mezinárodní průměr TIMSS činí 61 %). Necelá polovina českých žáků se pak nachází v bezpečných a spořádaných školách (47 %). Nejvyšší podíl žáků ve velmi bezpečných školách byl v rámci EU zjištěn v Irsku, Severním Irsku a ve Španělsku (75 % a více žáků), naopak méně než třetina žáků se nachází ve velmi bezpečných a spořádaných školách ve Finsku, v Belgii a Japonsku. V České republice nebyly zjištěny rozdíly v průměrných výsledcích žáků, kteří se nachází ve velmi bezpečných a v bezpečných školách, a to ani v matematice, ani v přírodovědě.

Ačkoliv je v České republice zanedbatelný podíl žáků navštěvujících méně bezpečné a spořádané školy (v průměru 1 %), při bližším pohledu na jednotlivé kraje jsou ve vnímání bezpečnosti učitelů patrné jisté rozdíly (obrázek 5.8). Jako nejbezpečnější se jeví školy v Plzeňském, Olomouckém a Jihočeském kraji. Nejnižší podíl žáků ve velmi bezpečných školách byl zjištěn v kraji Vysočina a v Královéhradeckém kraji (33 %, resp. 38 %) a za zmínku stojí rovněž kraj Karlovarský, v němž 7 % žáků navštěvuje školy, které jsou dle vyjádření učitelů méně bezpečné.

¹⁶ Konkrétně se učitelé vyjadřovali k těmto položkám: Tato škola se nachází v bezpečné lokalitě; v této škole se cítím bezpečně; bezpečnostní politika této školy a její uplatňování v praxi jsou dostačující; žáci této školy jsou ukáznění; žáci se k učitelům chovají slušně; žáci mají kladný vztah k majetku školy; škola má jasná pravidla pro chování žáků; školní pravidla jsou vymáhána spravedlivým a konzistentním způsobem.